

Hans Gammeltoft-Hansen

Straffe- retspleje

III

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Strafferetspleje bd. III

Udgave: 1. oplag

© 1996 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er

uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt

ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk: Gentofte Tryk

Indbinding: Damm's Bogbinderi, Randers

Printed in Denmark

ISBN 87-574-1499-8

Forord

Dette bind om domsforhandling, appel og dommens retsvirkninger afslutter den samlede fremstilling af strafferetsplejen. Bind I, der udkom i 1991, omhandler strafferetsplejens grundbegreber, bevislæren, domstolene, anklagemyndigheden og påtalen. I bind II fra 1989 behandles sigtedes retsstilling, forsvaret, efterforskningen samt de straffeprocessuelle tvangsindgreb.

Som i de andre bind er retspraksis fortrinsvis gengivet med henblik på at illustrere retstilstanden; en udtømmende gennemgang af praksis må søges i Kommenteret Retsplejelov. Da Kommentaren, der udkommer med jævne mellemrum, indeholder et meget tæt og fyldigt noteapparat, har jeg ikke fundet det påkrævet at tynde denne fremstilling med et egentligt noteapparat. I stedet anvendes indskud i petit-afsnitene samt – ved afslutningen af hvert enkelt kapitel – en oversigt over den danske litteratur, der er fremkommet om emnet i de seneste årtier.

For mangfoldige kommentarer og oplysninger i forbindelse med gennemlæsning af manuskriptet takker jeg landsdommer *Peter Rørdam*, kriminaldommer *Peter Garde* og statsadvokat *Ole Stigel*. Dele af manuskriptet har været anvendt i undervisningen ved Aarhus Universitet, hvorfra jeg ligeledes har modtaget værdifulde kommentarer.

De juridiske studerende *Peter Martin Blinkenberg*, *Peter Nisbeth* og *Jakob Thyssen Valerius* takkes for god bistand ved citatkontrol og udarbejdelse af sagregister. Kontorfuldmægtig *Else Drabæk Bitsch* skylder jeg tak for renskrivning og anden teknisk bistand.

Hver enkelt krydshenvisning i teksten indledes med et romertal (I-III), svarende til de tre bind i fremstillingen fra henholdsvis 1991, 1989 og 1996. Bogen afsluttes med et sagregister, der omfatter alle tre bind.

København, marts 1996

Hans Gammeltoft-Hansen

Indhold

kapitel 1: Om domsforhandlingen	11
A Systematik og terminologi	11
B Ethiske retningslinier	13
kapitel 2: Forbrydelsessager	16
A Forberedelse	16
1. Anklageskrift og indkaldelse	16
2. Bevisfortegnelse	16
3. Afvisning	18
4. Retsmøder m.v.	19
B Indledning, Tilstedeværelse	20
1. Anklageskrift og forelæggelse	20
2. Parternes tilstedeværelse	20
C Bevisførelse og procedure	24
1. Bevisførelse	24
2. Procedure	26
D Votering og dom	27
1. Votering	27
2. Dom	30
3. Domsafsigelse	32
4. Dommens fortolkning	33
kapitel 3: Tilstælsessager	35
A Indledning	35
B Sigtedes samtykke og habilitet	37
1. Samtykke	37
2. Habilitet	38
3. Utilregnelighed m.v. – § 925 stk. 6	39
C Tilstælsen	40
1. Uforbeholden	40
a. Faktum	40
b. Subsumption og sanktion	43

1. Bestyret	45
2. Indenretlig	46
3. Tilbagekaldelse	47
D. Formelle betingelser	48
1. Forsvarermedvirken	49
2. Rettens indvilligelse	50
E. Retsvurkninger	50
F. Domsmandsbehandling af nævningesager	52
Kapitel 4: Forsøelsessager	55
A. Indledning	55
B. Domsforhandlingen	56
C. Tilståelse og udeblivelse	58
D. Bødevedtagelse og advarsel	59
E. Bødeforelæg	61
Kapitel 5: Nævningesager	64
A. Indledning	64
B. Spørgsmålssystemet	66
1. Problemstilling	66
2. Spørgsmålenes udformning	67
3. Kompetence m.v.	69
C. Retsbelæring og votering	74
1. Resumé og retsbelæring	74
2. Votering og afgørelse	79
D. Sanktionsspørgsmålet	83
Kapitel 6: Om retsmidler	85
A. Retsmidlerne	85
B. To instans-princippet	88
1. Indledning	88
2. Fravigelser fra princippet	89
C. Instansbevillinger	90
1. Bevillingsgrunde	90
2. Procesbevillingsnævnet	92
3. Frister m.v.	92
D. Oversigt over fremstillingen	93

Kapitel 7: Anke – almindelige regler	95
A. Ankens iværksættelse	95
1. Kompetence	95
a. Ankebeføjelse	95
b. Ankeafkald	98
2. Ankefrist m.v.	100
B. Ankegrunde	103
1. Hovedtyperne	103
2. Retsplejelovens system	104
3. Ankebehandlingens form	107
C. Ankeprøvelsens omfang	108
1. Sagsgenstanden	108
2. Ankegrundene	110
3. Domsbegrænsninger	112
Kapitel 8: Anke af byretssager	115
A. Sagens forberedelse	115
B. Fuldstændig anke	116
C. Revisionsanke	119
D. Dommen	121
E. Anke til Højesteret	124
Kapitel 9: Anke af nævningesager	126
A. Ankegrundene	126
B. Rettergangsfejl. § 946 stk. 1	128
C. Jus faktum	133
1. Sondringen	133
2. Praksis	136
3. Reformforslag	140
D. Sanktionsprøvelsen	142
Kapitel 10: Kære	144
A. Kærens genstand	144
1. Kendelser og beslutninger m.v.	144
2. Udelukkelse af kære	145
B. Kærebeføjelse	148
C. Kærens iværksættelse	150
D. Kærens behandling	152

Kapitel 11: Genoptagelse	155
A. Grundlaget for genoptagelse	155
1. Indledning	155
2. Genoptagelse til skade for tiltalte	156
3. Genoptagelse til fordel for tiltalte	158
a. Nye oplysninger	158
b. Urigtig bevisbedømmelse	159
B. Den særlige Klageret	161
C. Behandlingsmåden	162
D. Den nye domsforhandling	165
E. Genoptagelse ved udeblivelse	167
Kapitel 12: Sagsomkostninger	169
A. Dækning af tiltaltes omkostninger	169
B. Tiltaltes omkostningsansvar	170
1. Ansvarsgrundlaget	170
2. Omkostningskravet	173
C. Trediemands omkostningsansvar	174
D. Behandlingsmåden	174
Kapitel 13: Erstatning for strafforfølgning	176
A. Indledning	176
B. Erstatningsbetingelserne	177
1. Frifindelse m.v.	178
2. Tvangsindgreb. Strafferetlige retsfølger	178
3. Egen skyld	178
C. Erstatningskravet	182
D. Behandlingsmåden	183
Kapitel 14: Dommens retsvirkninger	185
A. Indledning	185
B. Præklausionsvirkning	188
C. Bevisvirkning	191
D. Kendelser m.v.	193
E. Civile sager	194
Sagregister	197

Kapitel 1

Om domsforhandlingen

A. Systematik og terminologi

Domsforhandlingen er den anden af straffesagens to hovedfaser, hvor efterforskningen (inklusive afgørelsen af tiltalespørgsmålet) er den første. Modsat efterforskningen foregår domsforhandlingen i – eller i tilknytning til – retten.

Domsforhandlingen kan inddeles i en række faser. Først er der *forberedelsen* af den egentlige domsforhandling. Den omfatter udfærdigelse og indlevering af anklageskrift og bevisfortegnelse, eventuelle forberedende retsmøder, spørgsmål om forhåndsafvisning, etc. Selve domsforhandlingen begynder med en *indledning* (visse formalia, oplæsning af anklageskrift, anklagerens forelæggelse af sagen). Dernæst følger den i reglen mest omfattende del, *bevisførelsen*.

Forhandlingen i retssalen afsluttes med parternes *procedure*.

Sagens afgørelse sker ved dommernes *votering*, *dommens udfærdigelse* og selve *domsafsigelsen*.

Om alle disse faser i domsforhandlingen gælder det, at retsplejelovens regler varierer, mere eller mindre, alt efter hvilken type sag, det drejer sig om. – Der må i denne sammenhæng skelnes mellem fire forskellige sagstyper:

Sager efter §§ 926-929 i kap. 80. Det drejer sig om sager, der behandles for byret eller for Sø- og Handelsretten, og i hvilke der bliver spørgsmål om fængselsstraf indtil fire år (eller om anvendelse af strfl. §§ 68-70, 73), og i hvilke der ikke foreligger tilståelse. Som en kort betegnelse for denne gruppe af sager anvendes her udtrykket: *forbrydelsessager*.

Sager, der ligeledes er omfattet af kap. 80, men i hvilke sigtede indenretligt aflægger en uforbeholden tilståelse, der bestyrkes af sagens øvrige beviser. Disse sager behandles efter reglerne i § 925; de kaldes *tilståelsessager*. Sammen med § 925-sagerne omtales også de sager, der behandles efter § 925a – visse nævningesager, der i stedet behandles med domsmænd – idet det afgørende kriterium også her er tiltaltes indenretlige, uforbeholdne og bestyrkede tilståelse.

Straffesager af mindre alvorlig karakter end forbrydelsessagerne behandles efter reglerne i kap. 81. Det drejer sig om sager, i hvilke der ikke bliver